

De még meglepőbb, visszatérve a concentrált-kénsavra, azon észlelet, melyet a dematium acidi sulphurici vizsgálata közben tettem, hogy a dematium sárgászöld sejtjei, melyek szabadon úsztak a savban, nem viselik magukat csendesen, hanem sajátos ingadozó, reszkető mozgást mutatnak. Ennek nem lehetett oka a kénsav párolgása, (a concentrált kénsav ugyanis alig párolog), s valóban a sejteken kívül találtam a mozgató motort, rövid bacillusok képében. Minden a kénsavból kivett dematium-tömegben lehetett találni egynehány, körülbelül 4—5 mikromillim. hosszú bacillust, melyek sajátos rezgő, s többnyire egy bizonyos pontra irányított mozgásukkal az élesztőszerű sejteket is mozgásba hozták. Hogy ezen bacillusok a kénsavban eléggé jól fejlődhetnek, mutatja azon körülmény, miként nem ritkán találtam oszlasban levőket is.

A bacteriumok tenyésztésére tudvalevőleg a tápláló közeg savanyúsága, savas reactiója igen gátlólag hat. Némelyek ugyan elbírák egy bizonyos pontig a savanyú reactiót, főleg ha magukban tenyésztetnek, de megakad a tenyésztésük akkor, ha egyidejűleg velük szorosabb értelemben vett penészek, vagy élesztőpenészek is tenyésznek a tápláló folyadékban, mert ezeknek kedvez a savtartalom, miért azután elnyomják a bacteriumokat. Ez már magában is eléggé magyarázza a szóban forgó bacillusok csekély számát.

Azon körülmény pedig, hogy bacteriumok és penészek ily erős savban, minő a concentrált kénsav, tenyészhetnek, igen érdekes világot vet sejtthártyájuk chemiai alkotására, illetőleg elváltozására.

A rendes cellulosétól, mint az már rég ismeretes, eltér az u. n. penész cellulose, mely a penészek sejtthártyáját alkotja, eltér nevezetesen reagensek iránti viseletében, mert rézoxydammoniakban épen nem, concentrált kénsavban pedig csak igen nehezen oldódik. Itt azonban oly esetekkel állunk szemben, melyben egyáltalában nem lesz megtámadva a penész sejtthártyája, miért még egy különös átalakulást kell felvennünk e tünemény magyarázására. Fel kell tételeznünk ugyanis azt, miként ezen növények sejtthártyája a legerősebben el van cutinosodva (parásodva), mivel kizárólag csak az ilyen sejtthártyák állnak ellent sikeresen a concentrált kénsav romboló hatásának.

Nagyon valószínűnek látszik, hogy az elparásodás a penészeknél is, de főképp a bacteriaceáknál nagyon el van terjedve. Az elparásodott sejtthártya szolgálatja azután a legjobb, s legellentállóbb védezközt számukra, s teszi érthetővé oly nagyfokú szívós életképességüket.

Az 1885. martius havi orvosi szakülés jegyzőkönyve.

1. Pataky Leo egyet. tanársegéd a lupus hereditarius egy esetét mutatja be a helybeli egyetemi bőr- és bujakkörtani kórodáról. A bemutatott beteg 3 éves, jól táplált, kissé halovány bőrszínű, szőke fiúgyermek, kinél a lupusgöcsök már egy félév előtt kezdettek mutatkozni. Az első a felső ajkon a bal orrnyílás alatt és a jobb fülkagyló hátsó felületén észleltettek; a későbbi göcsök pedig a penis első felületén, a bal emlőbimbó alatt, a bal felkar külső oldalán és végül a fej hajás részén a jobb oldali halántéktájon léptek fel. Ez eset főleg két okból érdekes. Először azért, mivel eddig még nem észleltetett

hogy a lupus ily fiatal korban, úgy szólván az egész testre kiterjedten lépett volna fel; másodszer pedig azért, mivel egy újabb esetként csatlakozik a Veiel által leirt két, s a Hebra által észlelt egy esethez, melyekben luposus szülőkötől származó gyermekeknél e bántalom szintén kimutattatott. A mai felfogás szerint e bántalom a bőr helybeli tuberculosisa és microorganismusok (bacillus) által előidézett betegségnak tartatván, ez eset alkalmas e nézet helyessége és a bántalom infectiosus jellege mellett bizonyítani. Bemutatja előadó a gyermek anyját is, ki az arczára nagy mértékben kiterjedett lupus vulgaris-szal az említett kóródnán gyógykezeltetett.

2. Belky János egyet. ny. r. tanár előadást tart e czímen: „Adatok a légnemű mérgek hatásának ismeretéhez.“ Az előadást az értesítő ez évi 2-ik füzete közölte egész terjedelmében.

3. Genersich Antal egyet. ny. r. tanár. Ökörtől származó sugárgomba (actinomyces) által előidézett sarjdagánatot mutat be, valamint számos tanulságos göröcsői készítményt, s részletesen szól az actinomycosisról. A megbetegedési eset Kolozsvárt fordult elő, s a sugárgomba által meglepett állat a szakközegek közbelépésének s ellenkező véleményének, valamint a Nagymélt. Belügyministernek letiltó távirati intézkedése daczára a mézárszékbén kivágotott a városi tanács engedélyével.

Az előadáson felemlítettek kapcsán Bókai tnr. indítványt tesz, hogy a szakülés intézzen feliratot a Nagymélt. m. kir. Belügyministerhez, melyben az felkéretnék, hogy az actinomycosist illetőleg oly reudeletet bocsásson ki, mely a kolozsvári fenn említett eset ismétlődését meggátolhatná. A szakülés egyhangúlag magáévé tevén az indítványt, Genersich és Bókai szakosztályi tagokat bizza meg a felirat szerkesztésével.

Genersich tnr. előadását egész terjedelmében jelen füzetben találja fel a t. olvasó.

Az 1885. Aprilis havi szakülés jegyzőkönyve.

1. Bókai Árpád egyetemi tanár előadást tart a paraldehyd élettani hatásáról. Előadó czélja, a paraldehyd élettani hatására vonatkozó eddgi ismeretek hiányainak pótlása. Előadónak volt segédje Kovács Nagy Lajos tudor, már közölt némely vizsgálati eredményt a szakosztály múlt évi október havi ülésén; azóta előadó tanítványai Simó Zsigmond és Wettenstein Armin, de maga előadó is számos megfigyelést tettek, melyeket most B. özszegez a következőkben:

I. Cervello állítja, hogy paraldehyd-mérgezésnél, mielőtt a hypnosis bekövetkeznék, izgalmi tünetek sem békánál, sem nyúlánál, sem kutyánál nem észlelhetők. Konrád tr. a macskát illetőleg említi, hogy annál kezdetben némi nyugtalanság jelentkezett, ha a paraldehydet az állat bőre alá fecskendezte; ugyanezen tapasztalatot tehetta házi nyúlánál is, ha 1.5 gm. paraldehydet fecskendezett bőrük alá, sőt embereken is észlelt kezdetben könnyed congestiót, olyant mint ittasságnál.